

ODDERØYA RENSEANLEGG, KRISTIANSAND KOMMUNE

Kunstfaglig prosjektleder: Nina Björkandal

KONTEKST

Odderøya renseanlegg er et kommunalt renseanlegg. Den største delen av anlegget er plassert inne i fjellhaller, men enkelte elementer er plassert ute i terreng; som skorstein for ventilasjon av anlegget og beholder for gass fra anlegget. Bygget/anlegget er plassert på Odderøya i Kristiansand. Området er en stor ressurs for Kristiansand, og har i løpet av få år gått fra å være et lukket spesialområde i forsvarrets eie til å bli en bynær friluft- og fritidsperle som er åpen for hele byens befolkning. Det er tilrettelagt med parkeringsplasser, asfalterte veier og turstier over hele øya. Turgåere kan i dag benytte seg av utsiktsplasser og offentlige badeplasser. Kunstnere, designere, illustratører, forfattere, musikere, filmskapere og fotografer holder til i ulike verksteder i bygningene som forsvaret tidligere disponerte. I kommuneplanen er det vedtatt at bygningene på Odderøya skal disponeres til musealt formål og kulturbasert næring. Nodeviga aktivitetsbygg med museumshavn og formidling av kystkultur skal stå ferdig i 2015. Et nytt kulturhistorisk senter som skal formidle sørlandsk identitet og historie er også planlagt plassert på Odderøya. Når dette blir realisert er for øyeblikket uavklart. Aktiv formidling av de militærhistoriske anleggene på Odderøya er også under utvikling. To av utsmykningene vil bli godt synlige fra sjøveien og dermed fra cruiseskip, ferjetrafikk fra Danmark og lastebåter fra Europa.

1. En skorstein for ventilasjon av anlegget skal plasseres i nærheten av toppen på Odderøya i turområde/skogsterreng og i umiddelbar nærhet til militærhistoriske anlegg. Skorsteinen plasseres ca. 80 meter over havet og blir ca. 30 meter høy. Plasseringen danner også et naturlig utkikkspunkt mot vest og innseilingen til havnen. Området som skorsteinen blir plassert i har tett blandingsskog og en god del furutrær som vil være vintergrønne. Den slanke skorsteinen vil rage opp over trærne.

2. En beholder for lagring av gass fra anlegget skal plasseres på et inngjerdet område ca. 20 meter over havnivå vest på Odderøya. Plasseringen er over administrasjonsanlegget og vil være synlig fra innseilingen til vestre havn. Et renseanlegg er en stor forbruker av energi. Samtidig er det slik at Odderøya renseanlegg produserer metangass (biogass) fra slammet. Det planlegges en bedre utnyttelse av gassen ved at det installeres gassmotorer for strømproduksjon. Lagertanken er tenkt plassert oppå eksisterende råtneanlegg, ved siden av der eksisterende ventilasjonsutslipp er plassert. Det finnes to alternative utforminger av en slik gasstank. En kuleformet, eller en sylinderformet tank.

3. Administrasjonsdelen av anlegget vil bli utvidet og rustet opp med bedre garderobefasiliteter og rom for møter og formidling av anlegget. I den forbindelse skal det etableres et nytt inngangsparti. Dette er plassert inne i fjellanlegget, nokså vertikalt rett nedenfor skorsteinen.

KUNSTFAGLIG PROSJEKTBEKRIVELSE

Odderøya er i dag et viktig område for byens kulturmiljø: Foruten flere kulturhistoriske institusjoner og kulturelle scener er øya et tilholdssted for byens mange kunstnere og artister i atelierer og verksteder. Det arrangeres hyppig konserter og andre kulturelle arrangementer i området og man har åpne atelierdager to helger i året. I kommunens

strategiplan for kultur 2013-2023 løftes Odderøya frem som et fremtidig kraftsenter for kunst- og kulturproduksjon. Kommunen ønsker å være en aktiv og engasjert aktør i videreutviklingen av de profesjonelle kunstmiljøene på øya, både som en attraksjon med tydelig identitet, og som produksjonsmiljø.

Kunstprosjektene har på grunn av sin størrelse og plassering potensial til å bli signaturer for Kristiansand og for landsdelen Sørlandet. De nye bygningene vil gjennom kunsten kunne innlemmes i det naturlige urørte miljøet og bli en naturlig del av Odderøya som tuområde, som kulturell arena, dess historie og renseanlegget. Skorsteinen spesielt og utsmykkingene i sin helhet ønskes å bli en attraksjon og et turmål som belyser Odderøya som en kulturell arena og som kan reflektere et levende kunst- og kulturmiljø.

Ettersom miljøet på Odderøya ikke bare består av billedkunstnere ønsker man til stor grad at kunstuttrykkene skal illustrere mangfoldet av kulturytringer som finnes på Odderøya. Kunstutvalget ønsker derfor å oppfordre til tverrfaglig samarbeid på tvers av kunstarter. Felles tematikken for de tre stedene vil røre seg rundt samhandling. Kunstutvalget ønsker å legge vekt på kunst og kulturelle ytringer som en form for samhandling, kulturytringer vil alltid være en kommentar over samfunnet og en form for samspill. Øyas militærhistorie kan minne om baksidene ved samhandling og renseanlegget kan jo ses som en teknisk forutsetning til sivilisasjon og samhandling. Utsmykkingene kan bli en generator til videre temporære kunstprosjekter og det kan legges opp til aktiv bruk av forskjellige kulturuttrykk. Skorsteinen og ventilasjonshuset kan gjennom kunsten bli et utsiktspunkt og også legge til rette for et bredere type opphold og utvidet bruk av tuområdet. Løsningene kan med fordel fungere aktiviserende overfor publikum. Skorsteinen og dess utsmykking kan ligge i grenseland mellom arkitektur, design, landskapsdesign med elementer av lys, lyd og tekst. Kunstutvalget er også åpen for temporære løsninger. Gasslager har potensiale til å bli et skulpturelt prosjekt, med fargeelementer, maling eller trykk. Inngangspartiet kan innebære materialer som keramikk, metall, betong, maling på murpuss.

- Kunsten på Odderøya i Kristiansand skal være fremtidsrettet og fleksibel.
- Kunsten skal holde et høyt internasjonalt kvalitetsnivå.
- Kunsten bør komme til uttrykk gjennom tydelige og tverrfaglige prosjekter.
- Kunsten skal komme alle brukere av Odderøya til gode og ha en stor grad av offentlighet.
- Kunsten skal gå i dialog med det aktive kulturmiljøet på Odderøya.
- Kunsten bør gå i dialog med øyas historie
- Kunsten bør gå i dialog med renseanleggets funksjon og miljørettede virksomhet.

Kommunen vil formidle kunstuttrykkene gjennom egen nettside: Odderoya.no. To av de tre utsmykkingene kan bli en del av en løype som også vil bestå av kulturhistoriske monument og militærhistoriske steder, dette kan sammen tilrettelegge for turløype gjennom brosjyre og kart, i tillegg til formidling og informasjon på stedet